

Barnbokslut 2024

Nämnden för inköp och upphandling

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Barnbokslut	4
2.1	Nuläge för barnrättsarbetet i förvaltningen	4
2.2	Arbetet med de grundläggande artiklarna	5
2.2.1	Artikel 2 – principen om icke diskriminering	5
2.2.2	Artikel 3 – barnets bästa	5
2.2.3	Artikel 6 – barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling ...	5
2.2.4	Artikel 12 – barns rätt till delaktighet	6
2.3	Prioriterade utvecklingsområden	6

1 Inledning

Kommunfullmäktige uppdrog 2020-06-16, § 20 till kommunstyrelsen att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan, samt till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. Barnrättsplanen antogs av kommunfullmäktige 2022-06-09 § 12 och gäller under perioden 2022 – 2024.

Ett barnbokslut ska fungera som ett underlag och stöd för förvaltningar och bolag i arbetet med att tillgodose barn och ungdomars rättigheter utifrån barnkonventionen. Barnboksluten är också ett underlag till uppföljning av Göteborgs Stads barnrättsplan.

Barnbokslutet är en sammanställning av verksamhetens resultat som berör barn och innebär att varje förvaltning och bolag i samband med årligt bokslut gör en särskild utvärdering av hur verksamheten påverkat barns och ungas villkor. Ett barnbokslut ska ge ett stöd i vad som behöver prioriteras kommande år.

Barnbokslutets koppling till barnrättsplanen

Det finns klara kopplingar mellan barnbokslutet som upprättas och barnrättsplanens insatser. Båda utgår ifrån att verksamheten ska utveckla sitt systematiska barnrättsarbete med utgångspunkt i de fyra grundläggande artiklarna:

Artikel 2 – principen om icke-diskriminering:

- Öka kunskapsnivån om barn (med speciellt fokus på yngre barn, barn i utsatta situationer och barn som verksamheten inte lyckats med att nå)
- Utveckla metoder för att säkra icke-diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. T ex vid framtagande av statistik och annan kvalitativa data för att använda systematiskt i analyser, beslut och uppföljning

Artikel 3 - barnets bästa:

- Öka kvalitén och systematiken i analyser av beslut utifrån barnets bästa. Det vill säga utveckla arbetssätt, rutiner och stöd för att göra systematiska prövningar av barnets bästa i verksamheten.

Artikel 6 – barns rätt till liv, överlevnad och utveckling:

- Stödja alla barn direkt/indirekt i att kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar
- Verksamheten har samverkat med interna/externa aktörer så att varje barn får sina rättigheter tillgodosedda så att ett helhetsperspektiv skapas
- Målkonflikter som uppstått i samverkan med andra interna eller externa aktörer och de insatser som vidtagits för att lösa målkonflikterna
- Behov av att identifiera andra aktörer för att bättre få ett helhetsperspektiv på barn

Artikel 12 – barns rätt till delaktighet:

- Arbetssätt och rutiner har utvecklats för att inhämta barns åsikter inför beslut som rör barn
- Barn har varit involverade i strategiska frågor
- Vilka barn som verksamheten nått ut till/involverat, respektive vilka barn som verksamheten inte lyckats nå.

2 Barnbokslut

2.1 Nuläge för barnrättsarbetet i förvaltningen

Förvaltningen har inte omfördelat eller tillfört mer resurser till barnrättsfrågor. För att i högre grad kunna ta bra beslut och tillgodose barns rättigheter ser förvaltningen att den behöver utveckla rutiner för att säkerställa att berörd personal har kunskap inom området.

Förvaltningen har, efter att ha ökat sitt fokus på barnrättsfrågor sedan 2021, kommit fram till att ansvariga upphandlare är beroende av att stadens övriga verksamheter, särskilt de som har direkt kontakt med barn, genomför egna analyser av hur barn påverkas. Det är också viktigt att dessa verksamheter har metoder för att fråga barn vad de tycker, som en del av att kartlägga deras behov. Om stadens övriga verksamheter inte arbetar aktivt med detta blir det svårt för en upphandlare som verkar i nästa led att få fram ett bra underlag. På samma sätt behöver beställarna i staden få tydliga direktiv från sina verksamheter om hur de ska prioritera och omhänderta barnrättsfrågan vid beställningar från ramavtalen så att de gör det bästa valet av produkter och tjänster utifrån deras verksamhetsförutsättningar.

Fokus i förvaltningens arbete är att barnrättsfrågan blir en naturlig del i exempelvis arbete med avtalsstrategier.

Utöver det görs behövlighetsbedömningar för arbetsrättsliga villkor enligt ILO. I det fall det finns en risk för att barn kan komma att påverkas negativt i tillverkning av en vara eller tjänst ställs krav på arbetsrättsliga villkor enligt ILO, i vilka barnarbete är förbjudet liksom undermåliga arbetsvillkor för vuxna, något som indirekt påverkar barn.

Under 2023 implementerade förvaltningen en ny rutin för barnrättsfrågor i avtalsprocessen, vilket bidrar till att lyfta barnrättsperspektivet. Ökad kunskap om hur barns bästa, enligt barnkonventionen, beaktas i avtalsprocessen kan hjälpa alla upphandlande verksamheter i staden att i högre grad inkludera barnperspektivet. Förvaltningen genomförde en stor omorganisation med start 2024, vilket innebär att flera styrande dokument och rutiner behövde ses över, inklusive rutinen för barnrätt. Detta arbete pågår fortfarande och det är viktigt att integrera barnrättsarbetet i de nya processer och rutiner som upprättas.

2.2 Arbetet med de grundläggande artiklarna

2.2.1 Artikel 2 – principen om icke diskriminering

Inköp och upphandling arbetar med frågan om lika rättigheter, främst ur ett tillgänglighetsperspektiv, då det är där förvaltningen bedömer sig ha de största möjligheterna att påverka genom ramavtalen. Därtill arbetar förvaltningen för att motverka alla former av diskriminering där det är möjligt i ramavtalen, genom att i exempelvis i upphandlingen av lekmaterial ställa krav på ett brett utbud av leksaker som ger en god representation av olika identiteter i sortimentet på ramavtalet. Dessa områden omhändertas i upphandlingarna av någon av specialisterna för social hållbarhet, vilka också följer också upp ställda krav. Metoder och kunskapsnivå på området är liknande som för ett år sedan och förvaltningen bedömer att området är omhändertaget på lämpligt sätt.

2.2.2 Artikel 3 – barnets bästa

Barnets bästa på en övergripande nivå bedöms inför en upphandling i samverkan med den avtalsgrupp som representerar Stadens verksamheters behov. Bedömningen tas omhand i utformningen av de villkor som ställs på leverantören och dess vara eller tjänst. Beroende på vilken vara eller tjänst som upphandlas kan barnets bästa i form av behov, konsekvenser och effekter för barn ingå i stora delar av upphandlingen, ex i upphandlingar av familjehemsvård, medan det i andra upphandlingar inte bedöms relevant. Bedömningen av barnets bästa och eventuella villkor därtill redovisas i inriktningsdokument samt i upphandlingsdokumenten på de ställen där de hör samman med olika villkor och frågor. Det finns inte en sammanhållen redovisning för alla de aspekter som skulle kunna ingå i barnets bästa.

2.2.3 Artikel 6 – barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling

Förvaltningens arbete med barns rätt till liv, överlevnad och utveckling har inte förändrats senaste åren. Indirekt medverkar förvaltningen till att möjliggöra för andra verksamheter i Staden att stödja alla barn i sin utveckling utifrån sina förutsättningar genom att tillhandahålla ett brett utbud av varor och tjänster anpassade utifrån de behov Stadens verksamheter beskriver att de har.

Förvaltningens upphandlingar kan också ha en indirekt positiv påverkan på barn enligt artikel 6, genom arbetet med social hänsyn som handlar om att leverantörer till Göteborgs stad anställer personer långt från arbetsmarknaden. Om personer som kommer i jobb är föräldrar får det generellt en positiv effekt på barnen.

För en del av de varor som upphandlas via ramavtalen och avropas i Staden föreligger en risk för negativ indirekt påverkan på barn i samband med tillverkningen av varorna och materialet i varorna. Risker kan gälla barnarbete, men även att föräldrar har en lön som inte når upp till levnadslön eller att föräldrar tvingas ha orimligt långa arbetsdagar i dålig arbetsmiljö, så att barnets levnadsförhållanden och rättigheter utifrån barnkonventionen påverkas negativt. Förvaltningen har ett kontinuerligt arbete för att motverka dessa risker.

2.2.4 Artikel 12 – barns rätt till delaktighet

Förvaltningen har inga rutiner för att inhämta just barns åsikter. Förvaltningen arbetar inför upphandlingar med en avtalsgrupp vars deltagare representerar Göteborgs stads verksamheter som därmed bidrar med information om verksamheternas behov. Inför upphandlingarna görs även en analys och behövighetsbedömning av olika behov och vilka villkor som behöver kopplas till dem. I den analysen ingår avtalsgruppens information samt eventuellt annan information från bland andra leverantörer, myndigheter och forskning som bedöms relevant.

Detta arbete skulle kunna utvecklas på samma sätt som redovisats inom Artikel 3. Det är arbetssätt, rutiner och systematiken kring att i upphandlingar omhänderta barnrättsperspektiv som kan utvecklas.

2.3 Prioriterade utvecklingsområden

Prioriterade utvecklingsområden	Insatser	Förväntade resultat	Koppling till barnrättsplanens insatser
Höja kunskapen hos grupper på förvaltningen som tar beslut som indirekt påverkar barn.	Kartlägga ev nya behov av utbildningstillfällen i barnkonventionen och i hur ett barnrättsperspektiv kan tillämpas.	Ökat aktivt arbete med avtalsgruppen för att lyfta barnrättsperspektiv i upphandlingar.	1:2
Förbättra arbetet med barnrättsperspektivet i upphandlingsarbetet med avtalsgrupp och utformande av inriktning för upphandlingen.	Se över rutin avseende barnrättsfrågor i avtalsprocessen så att den beaktas även i nya arbetssätt och processer efter förvaltningens interna omorganisering.	Systematiserat arbete för att lyfta barnrättsperspektiv i upphandlingar.	1:2